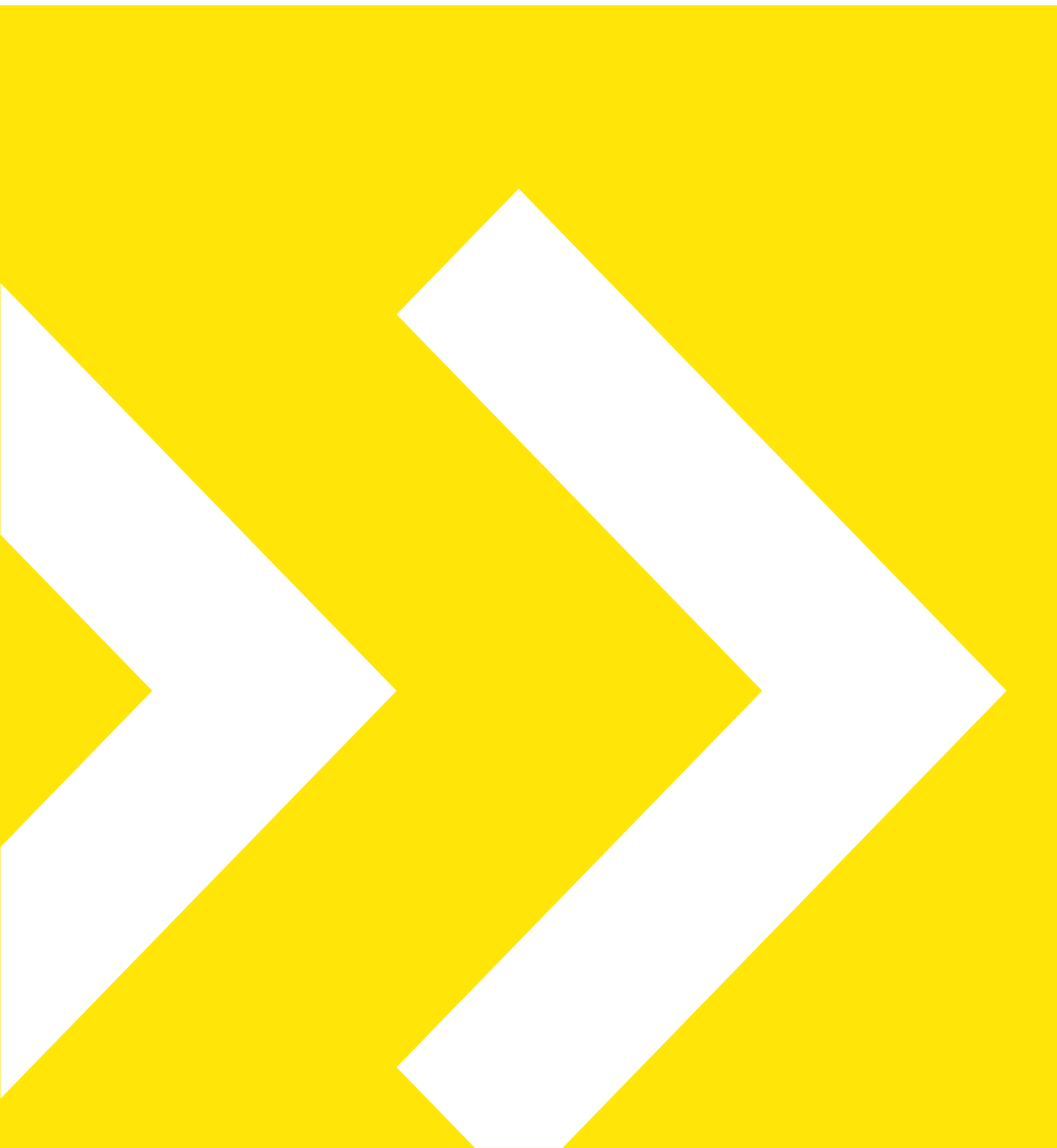

Vergaderstuk 2018/659/A

Begroting 2019

Versie: 1.0
Datum: 12-04-2018

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1 Samenvatting	5
1.1 Raming van baten en lasten	6
1.2 Post Onvoorzien	6
2 Beleidsbegroting	7
2.1 Beleidsdoelstelling 1: Focus op de voorkant – risicobeheersing	7
2.2 Beleidsdoelstelling 2: Startklaar en daadkrachtig - preparatie en repressie	9
2.3 Beleidsdoelstelling 3: Samen verder komen – samenwerking	12
2.4 Beleidsdoelstelling 4: Investeren in bedrijfsvoering-professionaliteit	13
3 Innovatieve ontwikkelingen	16
4 Paragrafen	17
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	17
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	19
4.3 Financiering	20
4.4 Bedrijfsvoering	25
4.5 Verbonden partijen	25
4.6 Meerjarig investeringsplan	27
5 Financiële begroting	28
5.1 Overzicht van baten en lasten	28
5.2 Overzicht van de gemeentelijke bijdragen	28
5.3 Incidentele baten en lasten	29
5.4 Meerjarenraming 2019-2022	30
5.5 Uiteenzetting financiële positie	30
5.6 Verloop van reserves	30
5.7 Verloop van voorzieningen	32
6 Bijlages	35
Bijlage 1: Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten (incl. de productgroepen)	35
Bijlage 2: Programmaplan met overzicht van baten en lasten	36
Bijlage 3: Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling	36
Bijlage 4: Verplichte beleidsindicatoren	36
Bijlage 5: Geprognosticeerde balans	37
Bijlage 6: Risico's	38

Inleiding

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (hierna: VRZHZ) is in 2009 opgericht ter uitvoering van de in 2010 in werking getreden Wet Veiligheidsregio's. De veiligheidsregio is een organisatie die werkt voor gemeenten, burgers en partners in Zuid-Holland Zuid om:

- incidenten en rampen te voorkomen door risico's te achterhalen en hierover te adviseren om deze zoveel mogelijk te beperken;
- een daadkrachtige respons te organiseren voor bestrijding in acute situaties;
- na incidenten zo snel mogelijk terug te keren naar de normale situatie zodat de maatschappelijke continuïteit gewaarborgd blijft.

Eind 2016 is het nieuwe Meerjarenbeleidsplan vastgesteld, dat mede op basis van de missie, de visie en het risicoprofiel van de organisatie is opgesteld. Dit beleidsplan, waarin de strategische beleidsdoelen voor de jaren 2017 tot en met 2020 zijn opgenomen, vormt het richtsnoer op basis waarvan de concrete beleidsvoornemens voor 2019 geformuleerd zijn. De beleidsvoornemens worden over het algemeen ingegeven door de dynamiek, waarin de VRZHZ zich bevindt, veranderende wetgeving en de bouw van een nieuwe organisatie, maar dat laat onverlet dat het merendeel van ons werk (en dus ook de begroting) bestaat uit dagelijkse zorg.

Hieronder volgt een leeswijzer:

*In de voorliggende Begroting 2019 treft u in **hoofdstuk 1** een korte samenvatting. Het programmaplan treft u in **hoofdstuk 2**. Ditmaal is met **hoofdstuk 3** een hoofdstuk aan innovatieve ontwikkelingen gewijd.*

*In **hoofdstuk 4** presenteren wij de tot de begroting horende verplichte paragrafen met hierin onder meer een uiteenzetting van ons weerstandsvermogen, onze verbonden partijen en het investeringsplan.*

*Vervolgens gaat **hoofdstuk 5** in op de financiële begroting met de verschillende onderdelen, zoals: het overzicht van baten en lasten, onze financiële positie en het verloop van de reserves en voorzieningen.*

*Wij sluiten de begroting af met een aantal **bijlagen**. Hiertoe behoren de benoemde risico's, maar ook enkele bijlages, waarmee wij het bestuur middels verschillende dwarsdoorsnedes inzicht willen geven in de financiële begroting.*

1 Samenvatting

Deze begroting is gestoeld op jaarschijf 2019 uit het beleidsplan 2017-2020, de daarin opgenomen ontwikkelingen en niet eerder voorziene ontwikkelingen. De ontwikkelopgaves vormen het zwaartepunt van de beleidsvoornemens in deze begroting. Voor 2019 verwachten we, naast het invulling geven aan onze dagelijkse operationele taken, onder meer de volgende ontwikkelingen te ontplooiën:

- het verhogen van de zelfredzaamheid;
- de omslag in denken als gevolg van de veranderende omgeving;
- de transitie naar een informatie-gestuurde organisatie;
- het optuigen van accountmanagement;
- de uitrol van het nieuwe dekkingsplan;
- de implementatie van risico-communicatie.

Daarnaast vindt in 2019 ook het zwaartepunt van de herijking van het Risicoprofiel van de regio plaats. De bovenstaande opsomming geeft een beperkt deel van de totale beleidsvoornemens weer.

In hoofdstuk 2 gaan wij langs de lijnen van het beleidsplein 2017-2020 dieper in onze beleidsvoornemens. Hieronder treft u een samenvatting van de financiële begroting 2019 en de opbouw daarvan vanuit de begroting 2018.

Begrotingsbeeld 2019

Bijgaand treft u op concernniveau de Begroting 2019. Maar eerst presenteren wij een overzicht met de wijzigingen in de gemeentelijke bijdragen in de Begroting 2019 ten opzichte van de Begroting 2018. In paragraaf 5.2 is het overzicht van de bijdrage per gemeente opgenomen. De mutaties kostenverdeelssystematiek zijn conform de op 22-02-2018 door het Algemeen Bestuur vastgestelde notitie "Een nieuwe verdeelsleutel voor de VRZHZ". Deze zijn op totaal begrotingsniveau neutraal, maar hebben wel een effect op de huisvesting en gemeentelijke bijdrage. In deze begroting is rekening gehouden met de toekomstige gemeentelijke fusies. Daarnaast wordt er geen rekening gehouden met de uittreding van Leerdam en Zederik. Zodra er meer duidelijkheid over de ontvlechting is zal dit in later stadium middels een begrotingswijziging verwerkt worden. Een verdere uiteenzetting van deze uitgangspunten treft u in de vastgestelde technische uitwerking kostenverdeelssystematiek zoals die op 22-02-2018 zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Korthedshalve wordt naar beide stukken verwezen. Hieronder treft u het verloop aan in de begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018.

<i>x € 1.000</i>	Gemeen- telijke bijdrage	Maatwerk	Huisvesting	Totaal
Begroting 2018 (vastgesteld juni 2017)	33.110	1.758	4.595	39.463
Mutaties Burap's 2018	-479	-21	30	-470
Begroting 2018 na wijziging	32.631	1.737	4.625	38.993
Mutaties kostenverdeelssystematiek:		-313	-4.625	252
Maatwerk (m.u.v. FLO)	313			
Huisvesting	4.625			
Commerciële huur	252			
Indexatie 2019	794			794
Teruggave MJP en renteresultaat	-435			-435
Begroting 2019	38.180	1.424	-	39.604

Het verloop van de bijdrage per gemeente leidt tot de volgende concernbegroting voor 2019:

CONCERNNIVEAU	Raming 2019		
	Lasten	Baten	Saldo
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	50.568	48.600	-1.968
Mutaties reserves	54	2.136	2.083
Gerealiseerd resultaat	50.621	50.736	115

1.1 Raming van baten en lasten

In onderstaande tabel is de raming van baten en lasten weergegeven.

CONCERNNIVEAU	Realisatie 2017			Raming 2018 na wijziging			Raming 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Bedragen x € 1.000</i>									
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	46.944	49.674	2.730	47.009	47.970	961	50.568	48.600	-1.968
Mutaties reserves	478	794	316	1.017	486	-531	54	2.137	2.083
Gerealiseerd resultaat	47.422	50.468	3.047	48.026	48.456	430	50.621	50.736	115

1.2 Post Onvoorzien

Conform de BBV is een post onvoorzien opgenomen. Deze post bedraagt € 10.000.

2 Beleidsbegroting

2.1 Beleidsdoelstelling 1: Focus op de voorkant – risicobeheersing

Herijking regionaal risicoprofiel

Het Regionaal risicoprofiel (hierna: RRP) is een wettelijk verplichte inventarisatie en analyse van de in de regio aanwezige risico's plus de risico's uit aangrenzende gebieden. Het levert input voor het regionale beleidsplan. De herijking start in 2018 en loopt door tot eind 2019. Op grond van de Wet veiligheidsregio's, worden na herziening gemeenteraden verzocht op basis van het herijkte RRP hun wensen kenbaar te maken, in de vorm van een zienswijze. Na behandeling van de zienswijzen wordt het RRP in 2020 door het algemeen bestuur vastgesteld. Het herziene RRP zal vervolgens dienen ter input op het nieuwe beleidsplan 2021-2024, welke in 2020 vervaardigd zal worden.

De veranderende omgeving

De omgeving met betrekking tot de voorbereiding van de fysieke veiligheid verandert. 2019 staat voor de VRZHZ in het teken van deze ontwikkelopgave. Hiermee verandert ook de rol van de veiligheidsregio en de invulling die zij geeft aan de wettelijke taken. Onderdeel van deze majeure transitie is de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021. Hierdoor is er minder ruimte in het proces om veiligheidsinvloed uit te oefenen op basis van rijksregelgeving, meldingen en vergunningen. In het proces zal vroegtijdig ruimte gezocht worden in beleidsbeïnvloeding vooraf. Dit gebeurt door samenwerking en onderhandeling met belanghebbenden om te komen tot een veiligere omgeving. Ook de advisering vanuit de GHOR-taken wordt hierin meegenomen.

De veranderende omgeving in ogenschouw nemen zullen onze medewerkers op basis van deskundigheid en professionaliteit meer risicogericht gaan adviseren, zetten onze adviseurs in op risicobeïnvloeding en bewustwording van burgers en bedrijven, en zijn onze adviseurs in verbinding met gemeenten en partners. Binnen de VRZHZ vindt hiertoe een omslag plaats van *reactief adviseren* naar *proactief handelen*. In 2019 worden de medewerkers hiervoor opgeleid en omgeschoold.

Op regionaal en landelijk niveau zijn er in samenspraak met gemeenten en andere veiligheidsregio's pilots uitgevoerd t.b.v. het borgen van (externe) veiligheid in Omgevingsvisies en -plannen. In 2019 worden met alle gemeenten afspraken gemaakt en adviseert de VRZHZ bij het opstellen van ruimtelijke visies en plannen.

Daarnaast werken we op het vlak van risicobeheersing in 2019 als veiligheidsregio integraal. In 2018 vindt de doorontwikkeling plaats naar deze integrale advisering en vindt afstemming plaats over de wijze waarop de uitvoeringsdiensten integraal de gemeenten kunnen adviseren. In 2019 is dit ingebed in onze processen. Dit houdt in dat adviezen aan de gemeenten vooraf met de interne afdelingen en met de regionale diensten Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ) en Dienst Gezondheid & jeugd (hierna: DG&J) worden afgestemd. Daarop zal de multidisciplinaire crisorganisatie zich in 2019 voorbereiden. In het beleidsplan 2017-2020 is de focus gelegd op de voorkant van de veiligheidsketen

met aandacht voor een doelgroepgerichte aanpak, zelfredzaamheid en risicocommunicatie. Wij gaan later in op de doelgroepgerichte aanpak, zelfredzaamheid en risicocommunicatie.

Ook zal accountmanagement een belangrijke rol in de integrale advisering spelen. In 2018 wordt ingezet op accountmanagement. De verbinding en afstemming met gemeenten en partners wordt in nauwe afstemming en samenwerking tussen de verschillende interne afdelingen opgepakt. De implementatie van accountmanagement loopt door in 2019, waarna evaluatie en borging volgt.

De verschillende thema's binnen het facetbeleid

In deze beleidscyclus 2017 tot en met 2020 wordt jaarlijks aan één thema extra aandacht besteed. In 2019 is het thema 'Integrale Veiligheidsplannen'. Om externe integratie hiervan adequaat te borgen is het van belang dat fysieke veiligheid onderdeel is van integrale veiligheidsplannen. In 2019 gaat de VRZHZ hierop investeren. In 2019 starten tevens de voorbereidingen voor het thema van volgend jaar.

Doelgroepgerichte aanpak

De doelgroepgerichte aanpak is verwoord in het jaarplan (Brand)Veilig Leven (hierna: BVL) waarin een duidelijke sturing plaatsvindt op risico's, doelgroepen en interventies. De VRZHZ is in 2018 gestart met een integrale aanpak ter bevordering van zelfredzaamheid. In het jaar 2019 wordt deze risico- en doelgroepgerichte aanpak voortgezet en waar nodig bijgesteld.

Hoog water en overstromingen

Overstromingsrisico's zijn in Zuid-Holland Zuid als prioritair risico benoemd. In het beleidsplan 2017-2020 is dit vertaald in een risicogerichte aanpak, waarbij in samenwerking met partners onderzocht wordt of en op welke wijze risico's verkleind kunnen worden t.b.v. een planmatige voorbereiding op rampen en crises. Parallel hieraan heeft het veiligheidsberaad het project 'Water en Evacuatie' geïnitieerd als één van haar strategische onderwerpen voor de veiligheidsregio's met als doel het ontwikkelen van een structurele aanpak. Hiermee wordt een adequate crisisbeheersing bij overstromingen bevorderd. De eerste stap hierin is het inzichtelijk maken van de leefbaarheid van het effectgebied bij verschillende ernstige wateroverlast- of overstromingsscenario's en de gevolgen daarvan voor de in dat gebied aanwezige personen, dieren, zeer kwetsbare objecten en vitale infrastructuur. Hiertoe wordt per dijkkring een impactanalyse 'Ernstige Wateroverlast en Overstromingen' in 2018 en 2019 opgesteld en in 2020 afgerond.

Risicocommunicatie

Risicocommunicatie betreft de informatievoorziening aan burgers over de oorsprong, de omvang en de gevolgen van een ramp of een crisis en over de maatregelen die de veiligheidsregio heeft genomen ter voorkoming en bestrijding ervan. De belangrijkste doelstelling van risicocommunicatie is de bewustwording en handelingsbekwaam maken van inwoners. Risicocommunicatie levert hiermee een belangrijke bijdrage aan de zelfredzaamheid. De basis voor deze informatievoorziening wordt gevormd door het risicoprofiel van de VRZHZ. In 2018 is het beleidskader Risicocommunicatie vastgesteld. In het jaar 2019 wordt het beleidskader Risicocommunicatie geïmplementeerd binnen de VRZHZ én de gemeentelijke communicatieafdelingen. Daarbij zal de geanalyseerde data, inclusief de door de burger gewenste informatievoorziening worden meegenomen. Hiermee wil de VRZHZ steeds beter inspelen op de behoeftes van de burger.

Evenementenveiligheid

Naar aanleiding van het rapport "Evenementenveiligheid ZHZ" en het besluit van het Algemeen Bestuur wordt op dit moment door de VRZHZ een bovenwettelijke taak uitgevoerd. In december 2016 heeft het AB besloten om deze coördinerende taak op het gebied van evenementenveiligheid voor twee jaar door de VRZHZ uit te laten voeren. Afgesproken is om dit na twee jaar te evalueren. In 2019 zal op basis van de evaluatie een voorstel voor borging aan het AB worden voorgelegd. Behoudens het bovenstaande traject zullen de adviseurs van de VRZHZ, Brandweer, GHOR en VRC, zich blijven inzetten op het proces van evenementenveiligheid vanuit hun wettelijk kader en daarin volgens de afgesproken werkwijze mono en multidisciplinair blijven adviseren. Het effect op de primaire zorg in de regio tijdens evenementen is een belangrijk aandachtspunt voor de VRZHZ in het kader van veiligheid.

2.2 Beleidsdoelstelling 2: Startklaar en daadkrachtig - preparatie en repressie

Implementatie van het Dekkingsplan

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten en de regio een stevig en slagvaardig fundament ontwikkeld voor daadkrachtige repressie. Gestandaardiseerd waar dat kan en maatwerk waar dat nodig is. De standaardisering heeft betrekking op de dagelijkse bestrijding van kleine branden en andere kleinschalige incidenten, waarbij maatwerk als variabele voertuigbezetting mogelijk is. De bezetting van posten is al jaren een uitdaging. Afnemende werkgelegenheid in de dorpskernen, een toename in flexibiliteit op de arbeidsmarkt en individualisering maakt dat paraatheid op sommige momenten onder druk komt te staan. Het toepassen van variabele voertuigbezetting speelt hierop in door ook met minder mensen toch snel een eerste inzet te kunnen plegen.

Het nieuwe dekkingsplan zal via een zorgvuldig traject geïmplementeerd worden. Dit traject vereist aanpassingen in de meldkamersystemen, het aanpassen van de vakbekwaamheidseisen ten aanzien van de variabele voertuigbezetting, het maken van de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) en de daaraan verbonden maatregelen gericht op het veilig variabel uitrukken. Ook zal er overdracht van operationele informatie van specifieke kennis over gewijzigde verzorgingsgebieden plaatsvinden. De aanpassingen die hebben te maken met de invoering van het nieuwe dekkingsplan worden beschreven en uitgezet bij de medewerkers binnen de organisatie. Het personeel wordt hierop voorbereid, getraind en opgeleid. Dit omvangrijke project start in 2018. Het vervolg en de afronding zullen in 2019 plaatsvinden. Hieraan verbonden vindt tegelijkertijd de herziening en plaatsing van specialisme ten aanzien van het grootschalig en bijzonder brandweeroptreden en wordt het personeel opgeleid en getraind.

In de zoektocht naar mogelijkheden voor slimmere en effectievere brandbestrijding en hulpverlening deelt de Brandweer Zuid-Holland Zuid de landelijke toekomstvisie van Brandweer Nederland. In 2018 vindt er een nieuwe aanbesteding voor tankautospuitten plaats, waarin voorzien wordt in nieuwe blustechnieken. Na de bouwfase zullen in 2019 de eerste voertuigen geleverd worden. Voor ingebruikname wordt het personeel in 2019 geschoold en getraind.

Een continue parate repressieve brandweerorganisatie

In 2019 is voorzien in een continue parate repressieve brandweerorganisatie. De paraatheid is een belangrijk aandachtspunt voor de brandweer. Hierbij wordt opgemerkt dat de samenleving verandert en dat heeft effect op de bereidheid van burgers om zich beschikbaar te stellen als vrijwilliger. Ook bij de

brandweerorganisatie is dit merkbaar. Er ontstaan bij een aantal posten op bepaalde momenten paraatheidsproblemen. Een aantal trajecten zijn opgezet ten behoeve van het boeien en binden van vrijwilligers. Het project 'Meer verzelfstandiging brandweerposten' is in 2017 opgezet. Dit project wordt in 2019 omgezet in het programma 'Posten centraal' en beoogt het boeien en binden van vrijwilligers door in de brandweerposten de balans te vinden tussen enerzijds uniformiteit en anderzijds lokale regelruimte en zelfstandigheid. In 2020 wordt dit project afgerond, worden de resultaten geborgd en kennen de brandweerposten meer zelfstandigheid.

Thematische aanpak 2019

2019 kent op multi-vlak een thematische aanpak, waarbij verschillende relevante thema's van start gaan of uitgewerkt worden, zoals zelfredzaamheid, de samenvoeging van de meldkamer, de maatregelen ten behoeve van vervoerscongestie en het traject *Van 2 naar 1*. De concrete effecten en uitwerking van deze thema's op 2019 zullen in 2018 zichtbaar worden. Hieronder worden deze thema's geadresseerd:

Melding en alarmering

De samenvoeging van de meldkamers van VRZHZ en VRR medio 2018 vraagt aanpassingen in de multidisciplinaire operationele preparatie en repressie. Allereerst zal er sprake zijn van harmonisatie van de alarmering voor beide veiligheidsregio's en dat vraagt herziening van alarmeringsprocessen binnen VRZHZ. Hetzelfde geldt voor de rol van de calamiteitencoördinator (hierna: CaCo) en de aansluiting van de CaCo op de hoofdstructuur. Ook landelijk vindt harmonisatie van deze rol plaats voor alle meldkamers. Tot slot is er op de meldkamer Rotterdam een Veiligheidsregio Informatiecentrum (hierna: VIC) actief voor zowel de VRR als de VRZHZ. De personele en procesmatige invulling van dit VIC en de aansluiting op de koude en warme organisatie zal in 2019 aandacht krijgen.

Een goede uitvoering van de wettelijke taak 'melding en alarmering' voor de regio Zuid-Holland Zuid blijft gedurende dit hele proces en na de samenvoeging een belangrijk aandachtspunt van de VRZHZ. Daarnaast volgt de VRZHZ landelijk beleid op het gebied van melding en alarmering, waaronder een mogelijke verdere centralisatie op landelijk niveau.

Zelfredzaamheid

In 2019 blijft de VRZHZ, net als in voorgaande jaren, actief participeren in en inzetten op de brede initiatieven ten behoeve van het vergroten van de zelfredzaamheid van burgers in de regio als onderdeel van een robuuste crisisbeheersing. Het project Zelfredzaamheid binnen de VRZHZ doet aanbevelingen voor versterkte weerbaarheid en vitaliteit van de samenleving. Daarnaast zal in 2019 op basis van de ontwikkelde visie en aanbevelingen de planvorming aangepast worden. Hierop wordt de multidisciplinaire crisisorganisatie voorbereid.

Vervoerscongestie

De voorziene vervoerscongestie in de regio, als gevolg van diverse gelijktijdige ingrijpende infrastructurele maatregelen, vraagt aanpassingen in de preparatie van de mono- en multidisciplinaire crisisorganisatie. Hierdoor worden mensen en middelen in de piketfuncties tijdelijk anders ingezet. Deze aanpassingen worden in 2019 opgepakt en de crisisorganisatie wordt hierop voorbereid.

Doorontwikkeling crisisorganisaties

In 2018 wordt met het traject 'Van 2 naar 1' de samenvoeging van de crisisorganisaties van DG&J en GHOR gerealiseerd, evenals de doorontwikkeling van bevolkingszorg. In 2019 krijgt deze samenvoeging haar definitieve vorm met de borging van de processen op het vlak van mensen, middelen, opleiding en

planvorming. Ten aanzien van de doorontwikkeling van bevolkingszorg gaat het in 2019 met name om de vorming van de regionale crisisorganisatie, de sturing hierop en de versterkte verbinding met gemeentes.

Vakbekwaamheid

Het aantal incidenten laat over de afgelopen jaren een dalende trend zien. Hoe hiermee om te gaan wordt in 2018 door het netwerk vakbekwaamheid verkend. De uitwerking van de aanbevelingen uit deze verkenning zal in 2019 plaatsvinden, in de vorm van intensivering en het vinden van nieuwe vormen met een hoger leerrendement. Gedacht kan worden aan het oppakken van trends als een Elektronische Leeromgeving (hierna: ELO), virtual reality, serious gaming en Crew Resource Management (CRM). De VRZHZ blijft investeren in het gesteld staan voor incidenten in de context dat het aantal incidenten naar de toekomst toe naar verwachting blijft afnemen.

De piketorganisatie

In 2018 vindt binnen de VRZHZ onderzoek naar de piketorganisatie plaats. Dit leidt mogelijk tot een herbezinning op het aantal harde en zachte piketten en de personele invulling van piketten. Op basis van de onderzoeksresultaten zal in 2019 uitvoering hieraan worden gegeven.

Een veilige en gezonde werkomgeving

Het project 'Schoner Werken' is gestart met als doel het terugdringen van de gezondheidsrisico's door een 100% schone werkomgeving te bewerkstelligen. De VRZHZ zal in 2019 de ingezette lijn continueren en uitbouwen. De concrete uitwerking van 'Schoner Werken' in 2019 is grotendeels afhankelijk van de uitkomsten van aantal wetenschappelijke onderzoeken in 2018. Voorzichtige signalen geven aan dat er verschuiving gaat plaatsvinden van de gevolgen van een uitwendige besmetting door rook en roet naar de gevolgen van inhalatie door de rook en roet. Ook de effecten van (extreme) hitte op de brandweermens worden op dit moment onderzocht en zullen mogelijk aanvullende eisen gaan genereren. De VRZHZ zal in 2019 de landelijke lijn op basis van de onderzoeken oppakken met als doel een veilige en gezonde werkomgeving te creëren voor haar medewerkers.

Niet alleen in het kader van het bovengenoemde traject is er aandacht voor een veilige en gezonde werkomgeving. Ook op het vlak van de arbeidsomstandigheden vindt er continu risico-inventarisatie en evaluatie plaats binnen alle gelederen van de organisatie. Deze inventarisaties leiden tot aanbevelingen, opvolging en beheersing van de processen ten behoeve van een veilige werkomgeving. Zo wordt op het vlak van de kazernes in 2018 een verdiepende risico-inventarisatie en evaluatie uitgevoerd. De eventueel hieruit voortvloeiende beheersmaatregelen zullen hun beslag krijgen in 2019. Ook leidt de risico-inventarisatie tot maatwerk in 2019 op het vlak van periodiek medisch onderzoek (PMO). Naast het PMO vindt in 2019 de verdere uitrol van het preventief periodiek medisch onderzoek (hierna: PPMO) plaats. Deze bestaat uit de jaarlijkse fysieke test en de medische keuring. Het PPMO is op dit moment ingevoerd voor de 24-uursberoepsdienst en wordt uitgerold over de vrijwillig bevelvoerder en manschappen. De begeleiding van PPMO vergt echter extra menskracht in relatie tot de oude keuringsmethode. De continue risico-inventarisaties en evaluaties zijn ingebed in het reguliere proces van de arbodienst van de VRZHZ.

Terrorismegevolgbestrijding

De VRZHZ pleegt veel inzet om de organisatie en partners volledig voor te bereiden op het vlak van terrorismegevolgbestrijding (hierna: TGB). De landelijke lijn hiervoor wordt in 2018 verder vormgegeven. Wel is al duidelijk dat dit thema de komende jaren een blijvend onderwerp van aandacht is. Het is één van de prioritaire risico's en dit onderwerp is in 2019 onderdeel van de reguliere planvorming. Zo blijft TGB een prominent aandachtspunt in 2019.

2.3 Beleidsdoelstelling 3: Samen verder komen – samenwerking

Gezamenlijk optrekken in de voorbereiding op het vlak van de Omgevingswet

De VRZHZ participeert in 2019 in de regionale stuurgroep en projectgroep Omgevingswet. Samen met OZHZ, DG&J, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat en Provincie Zuid-Holland wordt voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021. Zie hiervoor ook Hoofdstuk 2.1. "Beleidsdoelstelling 1".

Wet maatschappelijke ondersteuning

Naar verwachting worden de effecten van gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: WMO) voor partners in 2018 zichtbaar. VRZHZ zal in 2019 aansluiten bij deze verandering en hier zowel de GHOR- als de bevolkingszorgtaken in meenemen. Om de kennis en ervaring te ontsluiten wordt in 2019 ingezet op de contacten en de netwerken met de ketenpartners.

Accountmanagement

Het doel van accountmanagement is het opbouwen en onderhouden van een relatie tussen de gemeenten en de VRZHZ om de fysieke veiligheid in de gemeenten te bevorderen. De VRZHZ zet in 2019 organisatie-breed in op de intensivering van accountmanagement en de aanwezigheid in relevante netwerken om aansluiting te houden met maatschappelijke veranderingen en de veranderende vraag aan de VRZHZ. Deze intensivering plaats integraal plaats binnen de VRZHZ. Hierin wordt waar nodig door de verschillende interne afdelingen samen opgetrokken.

De samenwerking en partnerschappen

In het kader van het herijken van het Regionaal Risicoprofiel wordt in 2019 met alle partners samengewerkt.

De VRZHZ participeert daarbij in het kader van waterveiligheid in het projectteam Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden. Ook levert de VRZHZ inbreng in het landelijke vervolgonderzoek n.a.v. het IFV-rapport "Op zoek naar samenhang", een verkennend onderzoek naar de Regionale Risicoprofielen en het Nationaal Veiligheidsprofiel.

In de afgelopen jaren is binnen de eerstelijnszorg de veerkracht steeds verder verminderd. Dit heeft gevolgen voor de beschikbaarheid van plaatsen voor slachtoffers van incidenten. De GHOR blijft in het kader van zorgcontinuïteit investeren in partnerschappen om hier zicht op te houden en aangehaakt te blijven.

In 2019 worden beleid en uitvoeringsprogramma's in samenwerking en integrale afstemming met de regionale uitvoeringsdiensten OZHZ en DG&J geëvalueerd en uitgewerkt. Specifiek betreft dit de evaluatie van de taakafstemming met de OZHZ in het kader van de Taakafstemming Uitvoeringsdiensten Risicobeheersing (hierna: TUR). Deze wordt in 2018 ingevoerd en waarbij afspraken gemaakt worden over de wijze waarop de uitvoeringsdiensten effectief kunnen samenwerken om gemeenten integraal te kunnen adviseren. De ambitie is om in 2019 integraal te adviseren als veiligheidsregio.

Samenwerkingsverband Industriële veiligheid in Zuid-West

In 2019 wordt het samenwerkingsverband tussen de veiligheidsregio's in Zuid-Holland en Zeeland voor de uitvoering van taken op het gebied van industriële veiligheid verder uitgebouwd op basis van de herijking in 2018. Door middel van verdergaande samenwerking binnen de regio Zuid-West wordt gezamenlijk voldaan aan de landelijk gestelde eisen aan de uitvoering van 'BRZO 2015' en is een robuust samenwerkingsverband gevormd. Het doel is om taken op uniforme en eenduidige wijze uit te voeren en bedrijven uniform te behandelen.

Daarnaast vindt er vanuit de verschillende inhoudelijke expertises op meerdere vlakken en op adhoc-basis samenwerking, afstemming en kennisuitwisseling plaats. Zo vindt er onder meer op het vlak van brandweeronderwijs uitwisseling van kennis plaats binnen de veiligheidsregio's behorende tot de WestVier (Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden, Haaglanden en Zuid-Holland Zuid). Op terrein van financiën en control vindt eenzelfde afstemming en kennisuitwisseling plaats tussen de veiligheidsregio's in de Zuidwestelijke Delta (Rotterdam-Rijnmond, Zeeland, Brabant-West, Zuid-Holland Zuid) en de grote regionale gemeenschappelijke regelingen (DG&J, OZHZ, GRD en de VRZHZ). De veiligheidsregio zal ook in 2019 via samenwerking en kennisuitwisseling met partners binnen en buiten de regio de door haar gewenste ontwikkelingen aanjagen.

2.4 Beleidsdoelstelling 4: Investeren in bedrijfsvoering-professionaliteit

Herstructurering VRZHZ

Na de regionalisering van de brandweer in 2013 is de afgelopen jaren besteed aan het finetunen van de organisatie. In 2016 heeft dat geleid tot een reorganisatie voor de onderdelen VRC en bedrijfsvoering. Vanuit de wens een efficiëntere organisatie neer te zetten, die zich meer naar buiten oriënteert, waarbij verantwoordelijkheden laag in de organisatie liggen en dus minder management nodig is, zijn vanaf de zomer van 2017 voorbereidingen getroffen voor een herstructurering per 1 september 2018.

Het jaar 2019 is het eerste volle jaar van de nieuwe organisatie, waarin met name de kanteling van een gebiedsgerichte organisatie naar een procesgerichte organisatie voelbaar zal zijn. Ter voorbereiding op de start van de organisatie zijn al veel stappen genomen, maar zoals met iedere reorganisatie zal ook deze keer enige zettingstijd nodig zijn. Het personeel zal hierbij zo veel mogelijk ondersteund worden.

Uittreding Leerdam en Zederik

Per 1 januari 2019 fuseren de gemeenten Leerdam en Zederik met de gemeente Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Deze gemeente wordt door een wijziging van de provinciegrens onderdeel van de provincie Utrecht en daarom bij wet onderdeel van de Veiligheidsregio Utrecht. Om deze overgang in goede banen te leiden is een projectstructuur ingericht waarin nauw wordt samengewerkt met de Veiligheidsregio Utrecht en de drie wettelijke gemeenschappelijke regelingen in Zuid-Holland Zuid. De Wet ARHI laat ruimte om in het eerste half jaar 2019 nog enkele onderdelen in de niet-operationele overdracht af te ronden. In de projectplanning is deze termijn opgenomen als uitloophase voor bijvoorbeeld het laten passeren van notariële akten vastgoedoverdracht of overdracht van bluskleding of opleidingen. Het primaire proces (brandweezorg, crisisbeheersing, GHOR en bevolkingszorg) is 1 januari 2019 overgedragen.

Ontwikkelopgave risicobeheersing

De ontwikkelopgave op het vlak van risicobeheersing, die in 2018 is gestart is als gevolg van de veranderde omgeving, wordt in 2019 onverminderd voortgezet. Een andere manier van werken wordt geïntroduceerd waarbij nadruk wordt gelegd op het ontwikkelen van competenties als samenwerkingscapaciteiten, overtuigen en beïnvloeden. Hiertoe zullen intern de medewerkers opgeleid en ontwikkeld worden.

De implementatie van de BIG-8 cyclus

Om aan procescriteria, zoals wettelijk vastgelegd in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, te voldoen wordt op het vlak van risicobeheersing in 2019 een sluitende beleidscyclus volgens de zogenoemde BIG-8 cyclus geïntroduceerd.

Het generatiepact

In 2018 zal gestart worden met de pilot 'Generatiepact'. Deze pilot beoogt een vloeiendere uitstroom van oudere medewerkers ten behoeve van een instroom van jonger personeel. Dit draagt bij aan een evenredig verdeeld leeftijdsbestand binnen de organisatie. Afhankelijk van de definitieve uitwerking, verloop, evaluatie van de pilot en de bijbehorende kosten voor de werkgever wordt bepaald of het generatiepact een vaste arbeidsvoorwaarde binnen de VRZHZ wordt. Uitwerking van de gekozen richting vindt in 2019 plaats.

Integriteitsbeleid

In 2018 wordt gestart met het opstellen van integriteitsbeleid. Het zwaartepunt van de uitrol en implementatie vindt in 2019 plaats. Daarna zal er volgens het vastgestelde integriteitsbeleid gewerkt worden.

Arbeidsmarktcommunicatie

In 2019 gaan we aan de slag met arbeidsmarktcommunicatie, dat naast werving gaat over *employer branding*. Employer branding is het verkrijgen en behouden van een positieve, bij voorkeur unieke, positie als werkgever. Dit traject is niet alleen richting de externe, maar ook richting de interne arbeidsmarkt met naast werving ook een duidelijk doel op het gebied van binding.

Cultuurtraject

De vanaf 2016 ingezette doorontwikkeling van de organisatie, onder de noemer "Ik en mijn VRZHZ", zal ook in 2019 doorgezet worden, met onder meer leiderschapstrajecten, team- en persoonlijke ontwikkeling. Dit alles met als doel om de gewenste cultuurverandering te realiseren voor 2020; een organisatie waarin medewerkers zelf zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid durven nemen, zelf elkaar aanspreken op gedrag en zelf de samenwerking zoeken in de organisatie.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Hierna: WNRA) in werking. De invoering van deze wet vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. De WNRA leidt tot een daadwerkelijk andere rechtspositie dan de huidige CAR/UWO, het ontslagrecht gaat veranderen en de bezwaar- en beroepsprocedures komen te vervallen. In 2018 en mogelijk 2019 zal de definitieve vorm van en effect op de rechtspositie van de vrijwilligers duidelijk worden. Dit kan de beschikbaarheid van onze vrijwilligers verder onder druk zetten. Op basis van de definitieve vorm en effecten van de WNRA zullen in 2019 inspanningen gepleegd worden teneinde aan te sluiten bij de behoeften van de vrijwilligers. Indien nodig zullen in 2019 ook de interne voorbereidingen op de WNRA plaatsvinden.

Elektronische Leeromgeving

In 2019 zal in ZHZ de Elektronische Leeromgeving (hierna: ELO) voor alle brandweer-leergangen geïmplementeerd zijn. Deze wijziging is in 2017 in gang gezet en omvat een omvangrijke operatie in les- en leerstof, bijscholing van docenten, instructeurs en leerwerkplekbegeleiders.

Huisvesting

In 2019 vinden er diverse bouwkundige ontwikkelingen plaats. Zo zal onder meer in Klaaswaal en Papendrecht nieuwbouw in aanbouw zijn of verkend worden. In Dordrecht zal, na verhuizing van de meldkamer in 2018, de kazerne Oranjepark in delen gesloopt en weer opgebouwd worden. De VRZHZ draagt hierbij zorg voor het actief blijven van de uitrukpost gedurende de sloop en bouw. In alle gevallen betreft het huisvesting waar gemeenten nog eigenaren zijn. Er is een nauwe samenwerking tussen de betreffende gemeenten en VRZHZ om de nieuwbouw in gezamenlijkheid ten uitvoer te brengen.

Informatie-gestuurd werken

In het informatiebeleidsplan (2015) zijn de beleidsdoelen van de VRZHZ ten aanzien van informatie benoemd. In het beleidsplan VRZHZ 2017-2020 is een daarop aansluitende visie weggelegd ten aanzien van informatiegericht werken. Samengevat gaat het erom, dat (alleen) de juiste mensen over de juiste informatie beschikken op het juiste moment. Hoewel er al stappen gemaakt zijn (met name aan de repressieve kant van de organisatie) is onze visie, dat de VRZHZ verder moet door ontwikkelen naar een informatiegerichte organisatie. Processen zowel in het voorkomen van incidenten (risicobeheersing), het bestrijden van incidenten (repressie) als de wijze waarop we transparant willen zijn en verantwoorden, vragen om een beter inzicht in en de beschikbaarheid van data. Hiertoe gaan we een meerjarig groeipad in, dat gestart is in 2018 en doorloopt in 2019, gericht op het in technische zin upgraden van het huidige systeem, en van daaruit door ontwikkelen naar een organisatie die op de Cloud is gericht. Speerpunt in 2019 is daarbij de invoering van het zaakgericht werken, in het bijzonder vanuit de processen risicobeheersing en daarnaast het invullen van de wettelijke eisen rondom informatieveiligheid.

Doorontwikkeling van de financiële functie en de controlfunctie

Met de vorming van de centrale controlunit wordt in 2018 de doorontwikkeling van de controlfunctie opgepakt. Het einddoel hierin is om in 2019 de controlfunctie van de VRZHZ door te ontwikkelen naar business control. Ook zal in 2019 gestart worden met de verkenning naar contractmanagement. Hiermee wordt blijvend aandacht besteed aan de bedrijfsvoering ten einde in control te komen over alle relevante bedrijfsvoering processen.

Kostenverdeelsystematiek

In 2018 wordt de nieuwe kostenverdeelsystematiek vastgesteld. Hierin wordt ook gekozen voor een ingroeimodel van enkele jaren. 2019 zal het eerste jaar zijn, waarin de nieuwe kostenverdeelsystematiek van kracht zal zijn, rekening houdend met het vastgestelde ingroeimodel. Hiermee doet de VRZHZ in 2019 een stap richting een objectieve en toekomstbestendige wijze van kostenverdeling.

3 Innovatieve ontwikkelingen

Bij de vaststelling van het Meerjarenperspectief 2016-2020 is de afspraak gemaakt dat de VRZHZ blijft zoeken naar innovatieve maatregelen. Om zichtbaar te maken wat de VRZHZ op dit vlak doet willen we met ingang van de begroting 2019 een hoofdstuk wijden aan innovatieve ontwikkelingen. Hieronder verstaan we innovatieve ontwikkelingen in de breedste zin van het woord. Dit kan betrekking hebben op nieuwe ideeën, technieken, materiaal, processen of werkwijzen. In dit hoofdstuk treft u omwille van het overzicht een beknopte herhaling van de beleidsvoornemens uit hoofdstuk 2 "Beleidsbegroting" die een innovatief karakter met zich meedragen. Hiermee wil de VRZHZ aantonen dat het te allen tijde tracht vooruit te lopen op of aan te haken bij de nieuwe landelijke trends en ontwikkelingen.

- Het Veiligheidsregio Informatiecentrum (VIC), wat zorgt voor een verbeterde aansluiting van informatiemanagement- en communicatieprocessen op de meldkamer.
- Digitale informatievoorziening en de nieuwe technieken om data van andere organisaties te ontsluiten ten behoeve van de brandweereenheden.
- De technische upgrade van het huidige systeem en de doorontwikkeling naar een organisatie die op de Cloud gericht is ten behoeve van een informatie-gestuurde organisatie.
- Ontwikkeling van nieuwe en andere competenties die de veranderende omgeving aan onze medewerkers risicobeheersing vraagt.
- Risicogerichtheid en doelgroepgerichte risicobeïnvloeding met onder meer het gebruik van de analyse van dynamische risicoprofielen, methodieken als een RAM (Risiko Analyse Monitor) en risicogerichte protocollen.
- Doorontwikkeling Bevolkingszorg en de in deze regio gekozen inrichting van de regionale crisisorganisatie voor bevolkingszorg.
- Invoering van het nieuwe dekkingsplan en de variabele voertuigbezetting.
- De nieuwe tankautospuiten, die in 2019 geleverd worden, voorzien in nieuwe blustechnieken. Hier wordt het personeel in geschoold en getraind.
- Vakbekwaamheid en het gebruik van vernieuwende werkvormen als: ELO, virtual reality en Crew Resource Management, een onderwijstechniek uit de luchtvaartbranche. Deze werkvormen zorgen voor een hoger leerrendement.
- De VRZHZ gaat in 2019 werken met een digitale evaluatiemethodiek. Door gebruik te maken van een app voor de evaluatie van incidenten en oefeningen ontstaat een kwalitatief beter totaalbeeld van de operationele staat van de organisatie.
- Invoering van de Big-8 cyclus en de bijhorende methodieken worden beleidsvoornemens en uitvoeringsplannen op het vlak van risicobeheersing met ingang van 2019 op een nieuwe wijze gemonitord, geëvalueerd en bijgesteld.
- Met de lancering van www.zhzveilig.nl zijn de VRZHZ en de VRR de eerste veiligheidsregio's in Nederland die een gezamenlijke crisiscommunicatie-website hebben. De serviceverlening van de VR bij een incident, ramp of crisis is hiermee regio-overstijgend en brengt technische voordelen met zich mee.
- Op het vlak van materieel en logistiek met het toepassen en uitrollen van scantechnieken (de zogenaamde RFID-technieken).

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beschikbare weerstandscapaciteit (in €)	2019
Algemene reserve per 1 januari	620.678
Onvoorzien	10.000
Totale weerstandscapaciteit	630.678

Risico's

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet is voorzien in de begroting. In de onderstaande tabel presenteren wij een geactualiseerd overzicht van de huidige risico's. Indien risico's zijn afgedekt middels maatregelen zoals het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van (bestemmings-)reserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle, zijn ze niet opgenomen in deze paragraaf. In de onderstaande tabel zijn de geactualiseerde risico's gepresenteerd. Voor de volledige beschrijving van de risico's wordt verwezen naar bijlage 5 "Risico's".

Nr.	Risico en I/S	financiële gevolgen <i>in €</i>	Kans (%)	Risicoprofiel	I/S*	Benodigd weerstandscapaciteit <i>In €</i>
1.	Langdurige calamiteit	1.000.000	33%	Hoog (20%)	I	66.000
2.	Regionale Meldkamer	300.000	50%	Hoog (20%)	S	120.000
3.	Garantstelling en risico's leningen oefenterrein	4.500.000	5%	Hoog (20%)	I	45.000
4.	Opkomsttijden/Operationele dekking	4.000.000	5%	Midden (10%)	S	80.000
5.	Brandweeronderwijs	600.000	30%	Laag (5%)	S	36.000
6.	Frictiekosten uittreding Leerdam en Zederik	6.600.000	25%	Hoog (20%)	I	330.000
7.	Inkomsten OMS	300.000	25%	Laag (5%)	S	15.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit						692.000

* Bij een structureel risico gaan wij conform ons beleid uit van 4 jaar.

Op basis van de vastgestelde Eenduidige begrotingskaders en algemene reserve GR'en (AB2017/1712) wordt met ingang van de begroting 2019 de algemene reserve afgetopt op 1% van het lastentotaal van de begroting. In geval de weerstandsratio een onvoldoende waardering kent, wordt de algemene reserve van de VRZHZ niet aangevuld ter afdekking van haar risico's. Het niet-afgedekt deel van het risico wordt verlegd naar de deelnemende gemeenten. Het is aan de deelnemende gemeenten dit ongedekte deel van de risico's middels hun eigen risicomanagement af te dekken. Hieronder treft u de weerstandsratio van de VRZHZ op basis van de weerstandscapaciteit en geactualiseerde risicoparagraaf.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 630.678}}{\text{€ 692.000}} = 0,91$$

Aan deze ratio is de volgende waardering toegekend:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

In onderstaande tabel is een aantal kengetallen opgenomen die inzichtelijk moeten maken over hoeveel (financiële) ruimte de VRZHZ beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

Kengetallen:	Realis. 2017	Begrot. 2018	Begrot. 2019	Begrot. 2020	Begrot. 2021	Begrot. 2022
Netto schuldquote	124%	153%	148%	148%	133%	123%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	121%	150%	146%	147%	132%	122%
Solvabiliteitsrisico	12%	6%	3%	4%	3%	4%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt de het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de VR in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteit als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is lager geworden ten opzichte van 2017. De uitkomst van de solvabiliteitsratio betekent voor de VR dat een deel van de vaste activa is gefinancierd met vlottende passiva en daarom de kortlopende schulden niet volledig in één keer betaald kunnen worden. Bij een hoger eigen vermogen kan de ratio worden verbeterd.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van voertuigen en brandweermaterieel voert de VRZHZ geheel zelfstandig uit. Hiervoor heeft zij adequate en moderne werkplaatsen ingericht. Een meerjarig investeringsplan wordt als basis onderdeel voor reguliere vervanging gebruikt en in de begroting vastgesteld (zie paragraaf 4.6).

De afdeling materieel en logistiek werkt vanuit twee richtinggevende beleidsdocumenten,

1. Een geactualiseerd meerjarig investeringsplan 2019;
2. M&L beleid- en beheernotitie 2013 -2015.

Meerjarig investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan (MIP) blijft ongewijzigd werken vanuit de methode "technische afschrijving" dat inzicht geeft in de te vervangen middelen (o.a. vaar- en voertuigen, persoonlijke beschermingsmiddelen). Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt vooraf, maar ook tussentijds bij onverwachte problemen ter besluitvorming, voorgelegd aan het MT brandweer.

Het MIP geeft duidelijke richtinggevende kaders aan met betrekking tot de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de desbetreffende jaarschijf. Een punt van aandacht blijft echter de prioritering, de vorm van aankopen, de beschikbare mankracht en de planning van de leverancier of inbouwfirma. Deze niet beïnvloedbare varia maken dat het bijzonder lastig is om een verplichtingen planning te maken. Het doorschuiven van een investering en de uiteindelijke kapitaallasten zijn uiteraard niet wenselijk, maar in sommige gevallen onvermijdbaar. Het verkennen vooraf op realiteit is noodzakelijk.

Beleid- en beheernotitie

Vanuit het totaaloverzicht van alle assets is er per product of middel een onderhoudsblad beschikbaar waarin specifiek is opgenomen wat de benodigde arbeidsuren en materialen zijn inclusief een correctieve toeslag om het benodigde onderhoud en reparatie aan het desbetreffende middel uit te kunnen voeren. In de beheerbegroting is een onderbouwing van de diverse kostenposten opgenomen (o.a. inkoop onderdelen). Gedurende het lopende begrotingsjaar worden deze "uitgaven" periodiek gevolgd. Eventuele noodzakelijke aanpassingen worden gerapporteerd in de financiële en bestuurlijke planning & control cyclus.

Vastgoedbeheer

Het beheer en onderhoud is planmatig georganiseerd en gericht op het behoud van het gewenste kwaliteitsniveau waarin de beoogde functie van gebruik ongestoord mogelijk wordt gemaakt. Het onderhoud is uitgewerkt in een 3-jaarlijks te actualiseren Meerjaren Onderhoudsplan (MOP).

Sinds 1 januari 2016 heeft de VRZHZ 35 panden in eigendom, voor het onderhoud van deze panden is een voorziening ingesteld. In deze voorzieningen wordt jaarlijks een bedrag gestort. De dotatie aan de onderhoudsvoorziening is inclusief het klein onderhoud conform het meerjaren onderhoudsplan dat is opgesteld. In 2018 heeft een actualisatie van de onderhoudsplannen plaatsgevonden.

4.3 Financiering

Rentevisie

Op dit moment wordt optimaal gebruik gemaakt van de huidige lage rentestand. Ten tijde van het opstellen van de begroting bedraagt de 3-maands Euribor 0,329%¹ negatief. In de praktijk betekent dit dat wordt gekozen voor kortlopende financiering tegen lage tarieven. De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt worden in de gaten gehouden zodat op basis van de financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt wordt van de renteontwikkeling. Op basis van het investeringsplan zal bekeken worden in hoeverre deze met langlopende middelen worden gefinancierd zodat tegenover de vaste activa in beginsel langlopende schulden staan.

Renterisiconorm

Onder renterisiconorm wordt verstaan: "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar". Op grond van artikel 2, lid 2 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is de renterisiconorm voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 20% met een minimum van € 2,5 miljoen². Dit houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering of renteherziening toegestaan is. Het Rijk heeft het maximumpercentage ingesteld om ervoor te zorgen dat de rentelast over de jaren min of meer stabiel blijft.

Renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
1) Renteherzieningen	-	-	-	-
2) Aflossingen	2.366	2.428	2.492	2.557
3) Renterisico (1+2)	2.366	2.428	2.492	2.557
4) Renterisiconorm komend jaar	10.124			
5a) Ruimte onder renterisiconorm (= 4>3)	7.758			
5b) Overschrijding renterisiconorm (= 3>4)	-			
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal komend jaar	50.621			
Percentage	20%			
Regeling (4)	10.124			

EMU saldo

In onderstaande tabel is het EMU saldo voor de jaren 2018 tot en met 2020 opgenomen.

<i>X € 1.000</i>	2018	2019	2020
EMU saldo	-7.362	-1.882	3.939

¹ <http://www.actuelerentestanden.nl/euribor.asp>

² Bron: Overheid.nl 21-12-2015

Kasgeldlimiet

Onder kasgeldlimiet wordt verstaan: "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar". Op grond van artikel 2, lid 1 van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is de kasgeldlimiet voor de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%.³

De kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal 1 jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De kasgeldlimiet is bepaald op een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de jaarbegroting, zoals deze bij aanvang van het jaar is vastgesteld, met een ministeriële regeling vastgesteld minimumbedrag.

	mnd. x €1.000		mnd. x €1.000		mnd. x €1.000		mnd. x €1.000	
1 Vlottende korte schuld	1	0	4	1.000	7	0	10	0
	2	0	5	0	8	0	11	0
	3	1.000	6	2.000	9	0	12	1.000
2 Vlottende middelen	1	4.906	4	6.415	7	7.794	10	5.034
	2	4.987	5	3.499	8	809	11	2.512
	3	1.123	6	1.236	9	7.330	12	518
3 Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)	1	-4.906	4	-5.415	7	-7.794	10	-5.034
	2	-4.987	5	-3.499	8	-809	11	-2.512
	3	-123	6	764	9	-7.330	12	482
4 Gemiddelde netto vlottende schuld (+) danwel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		-3.339		-2.717		-5.311		-2.355
	5 Kasgeldlimiet	4.151	4.151	4.151	4.151			
6a Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4) Overschrijding van de kasgeldlimiet	7.490	6.868	9.462	6.506				
6b (4-5)	0	0	0	0				
7 Begrotingstotaal	50.621	50.621	50.621	50.621				
8 Percentage regeling	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%				
9 Kasgeldlimiet	4.151	4.151	4.151	4.151				

³ Bron: Overheid.nl 21-12-2015

Toelichting

Post 1: het gezamenlijke bedrag van:

1. opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd van korter dan 1 jaar,
2. de schuld in rekening-courant,
3. de voor een termijn van korter dan 1 jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden,
4. overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Post 2: het gezamenlijke bedrag van:

1. de contante gelden in kas,
2. de tegoeden in rekening-courant,
3. de overige uitstaande gelden met een rente typische looptijd van korter dan 1 jaar.

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het desbetreffende jaar.

Kredietrisico's

Bij het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties loopt de VRZHZ het risico dat de betrokken partijen niet aan hun financiële verplichtingen richting de VRZHZ kunnen voldoen. Daarom neemt de VRZHZ risico-beperkende maatregelen en voert een actief risicobeheer. De VRZHZ berekent de risico's op wanbetaling van de betreffende geldnemers. Dit wordt het kredietrisico genoemd.

Kredietrisico (standen 2018)	Gegarandeerd/verstrekt bedrag (in euro)	Kredietrisico (in euro)
Garanties t.b.v. rechtspersonen	2.250.000	22.500
Verstreekte leningen	1.570.000	15.700
Totaal	3.820.000	38.200

Rentetoerekening

Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt vanaf 2018 conform de gewijzigde BBV plaats via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. In onderstaand schema is weergegeven hoe de rentetoerekening voor de begroting 2019 heeft plaatsgevonden.

Rentetoerekening	x € 1000
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.353
	-
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	11
Saldo rentelasten en rentebaten	1.342
Rentelast projectfinanciering aan taakveld doorberekenen	1.234
Saldo door te rekenen externe rente aan taakvelden	108
	-
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	139
	-
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	31

Het gehanteerde percentage voor de omslagrente bedraagt 0,5%. Het percentage van de rente over het eigen vermogen mag maximaal het rentepercentage zijn dat door de VR over extern aangetrokken

financieringsmiddelen wordt vergoed. Omdat dit percentage hoger is dan het omslagpercentage is ervoor gekozen om te rekenen met het omslagpercentage van 0,5%. Dit betreft de rentetoe rekening aan de reserve dekking kapitaallasten. Door het aanhouden van het omslagpercentage ontstaan geen verschillen in de toevoegingen en onttrekkingen van de rentebedragen op deze reserve.

Organisatiefinanciering

Voor de overname van de kazernes zijn in 2015 4 nieuwe leningen aangetrokken voor een bedrag van € 19.378.000 waarvan 2 leningen bij de gemeente Giessenlanden en Hendrik-Ido-Ambacht. De leningen uit 2015 bij de BNG Bank hebben een rentepercentage van 1,81% en 1,93%. Hiermee komt het gemiddelde rentepercentage voor de overname van alle kazernes uit op 2,4%. In onderstaande tabellen het meerjarige verloop van de langlopende schulden.

2019

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2018	Aflossingen 2019	Rentelasten 2019	Saldo 31 december 2019
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	326.306	32.089	9.199	294.217
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.644.019	67.700	177.282	4.576.319
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	4.578.072	1.030.915	106.633	3.547.157
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	681.445	123.767	13.759	557.678
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	462.077	23.818	14.568	438.259
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	9.064.196	250.731	250.303	8.813.465
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	9.065.549	250.430	251.825	8.815.119
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.998.077	68.745	69.718	1.929.332
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.158.534	117.995	56.149	3.040.539
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	12.011.220	342.490	228.659	11.668.730
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.340.207	27.186	32.097	1.313.021
Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.373.157	30.348	32.880	1.342.809
			58.828.000			48.702.859	2.366.214	1.243.073	46.336.645

2020

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2019	Aflossingen 2020	Rentelasten 2020	Saldo 31 december 2020
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	294.217	33.059	8.223	261.158
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.576.319	70.344	174.617	4.505.975
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	3.547.157	1.058.823	78.570	2.488.334
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	557.678	126.537	10.981	431.141
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	438.259	24.601	13.779	413.658
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	8.813.465	257.826	243.183	8.555.639
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	8.815.119	257.541	244.705	8.557.578
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.929.332	71.218	67.234	1.858.114
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.040.539	120.146	53.995	2.920.393
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	11.668.730	349.148	221.988	11.319.582
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.313.021	27.838	31.443	1.285.183
Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.342.809	31.076	32.150	1.311.733
			58.828.000			46.336.645	2.428.157	1.180.867	43.908.488

2021

Leningnr.	Inste lling	Datum over- eenkomst	oorspron- kelijk bedrag	Rente %	Rente/ aflossing datum	Saldo 31 december 2020	Aflos- singen 2021	Rente- lasten 2021	Saldo 31 december 2021
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	261.158	34.058	7.217	227.100
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.505.975	73.092	171.847	4.432.883
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	2.488.334	1.087.486	49.747	1.400.848
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	431.141	129.370	8.140	301.771
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	413.658	25.411	12.964	388.247
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	8.555.639	265.121	235.862	8.290.518
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	8.557.578	264.855	237.383	8.292.723
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.858.114	73.780	64.661	1.784.334
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	2.920.393	122.335	51.801	2.798.058
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	11.319.582	355.936	215.187	10.963.646
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.285.183	28.506	30.773	1.256.677
Hendrik-Ido- Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.311.733	31.822	31.402	1.279.911
			58.828.000			43.908.488	2.491.772	1.116.985	41.416.716

2022

Leningnr.	Inste lling	Datum over- eenkomst	oorspron- kelijk bedrag	Rente %	Rente/ aflossing datum	Saldo 31 december 2021	Aflos- singen 2022	Rente- lasten 2022	Saldo 31 december 2022
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	227.100	35.088	6.181	192.012
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.432.883	75.947	168.969	4.356.936
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	1.400.848	1.116.924	20.144	283.924
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	301.770	132.266	5.236	169.504
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	388.247	26.247	12.123	362.000
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	8.290.519	272.623	228.334	8.017.897
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	8.292.724	272.376	229.853	8.020.348
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.784.334	76.435	61.995	1.707.899
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	2.798.058	124.564	49.568	2.673.494
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	10.963.645	362.855	208.253	10.600.789
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.256.678	29.190	30.087	1.227.487
Hendrik-Ido- Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.279.910	32.586	30.636	1.247.324
			58.828.000			41.416.717	2.557.101	1.051.380	38.859.616

4.4 Bedrijfsvoering

De paragraaf "Bedrijfsvoering" behoort tot de bij het BBV verplichte paragrafen. De VRZHZ hanteert in haar programmabegroting en programmaverantwoording vier beleidsdoelstellingen. Eén hiervan betreft de beleidsdoelstelling "Investeren in bedrijfsvoering – professionaliteit", welke gewijd is de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio. Omwille van de leesbaarheid en om dubbelingen te voorkomen verwijzen wij u voor de inhoudelijke verantwoording over de bedrijfsvoering naar hoofdstuk 3.4.

Als aanvulling op de toelichting in paragraaf 2.4 "Investeren in bedrijfsvoeringprofessionaliteit worden ten aanzien van de bedrijfsvoering en bedrijfsvoering kosten, de volgende kentallen genoemd:

Kengetal		grootte
Personeelsleden in dienst	Medewerkers	301
	Vrijwilligers	808
Personeel van derden	Kosten	€ 535.000
Automatisering	Kosten	€ 1.537.700

4.5 Verbonden partijen

De VRZHZ heeft een verbonden partijen; Spinel Veiligheidscentrum B.V.

In onderstaande tabel is opgenomen wat achtereenvolgens het belang van de VRZHZ in de verbonden partij, het eigen vermogen, het vreemd vermogen en het resultaat van het boekjaar is.

Naam en vestigingsplaats	Belang		Eigen vermogen X € 1.000		Vreemd vermogen X € 1.000		Resultaat boekjaar
	01-01	31-12	01-01	31-12	01-01	31-12	
Spinel Veiligheidscentrum B.V. te Dordrecht	100%	100%	678 *	57 *	4.633 *	5.753 *	232 *

* De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2016 aangezien de jaarrekening van 2017 bij het opstellen van de jaarrekening van de VR nog niet beschikbaar is

In onderstaande tabel is opgenomen in hoeverre de verbonden partij gaat bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de VR.

Verbonden partij	Spinel Veiligheidscentrum B.V. te Dordrecht
Aard activiteiten en financiering	<p>De vennootschap is eigenaar en exploitant van het opleidings- en oefenterrein voor brandweer en hulpdiensten, gelegen aan Spinel 100 te Dordrecht. De vennootschap heeft een eigen begroting, jaarrekening en financiële administratie cf. Titel 9 BW2. Huisbankier is BNG Bank. De VRZHZ staat, als enig aandeelhouder, garant voor de financiering bij de BNG Bank.</p> <p>De VRZHZ betaalt bijdrage voor het opleiden, trainen en oefenen van repressief personeel (inkomsten van de vennootschap). De verkoopt zelf 'trainings-arrangementen' en trainingen aan publieke en private partijen, teneinde inkomsten van derden te genereren.</p>
Openbaar belang dat wordt behartigd	<p>Opleiding, training en oefening van repressief personeel (voornamelijk brandweer) in de regio ZHZ. Een eigen oefenterrein in de regio is van belang om vrijwilliger en beroepskrachten in dichte nabijheid van woonplaats/kazerne te kunnen trainen en oefenen.</p>
Bestuurlijke betrokkenheid	<ol style="list-style-type: none"> 1. VRZHZ is 100% aandeelhouder; 2. Leden van het Algemeen Bestuur hebben zitting in aandeelhoudersvergadering namens de aandeelhouder (VRZHZ); 3. Drie leden van dagelijks bestuur vormen de toezichthouder van de vennootschap (Raad van Commissarissen); 4. Algemeen directeur VRZHZ is directeur-bestuurder van de vennootschap.
Relevante ontwikkelingen/risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. De VRZHZ staat (sinds 2005) garant voor de totale lening bij de BNG Bank. De vennootschap heeft in overleg met de RvC en de VRZHZ herstelmaatregelen genomen. De liquiditeit zal op termijn aantrekken. Met de onderliggende businesscase is er geen direct risico op een claim van de BNG Bank op de borg. 2. Per 31/12/2015 is de samenwerkingsovereenkomst (PPS) verlopen t.b.v. de exploitatie over de periode 2005-2015. Een andere B.V. van de VRZHZ was hierin commandite. Voor de beëindiging van de samenwerking is een overeenkomst gesloten. Dit heeft geleid tot de betaling van een transitievergoeding van €1,2 mln. Voor betaling van deze vergoeding heeft de B.V. vreemd vermogen aangetrokken bij de VRZHZ. Deze verplichting is overgenomen in de businesscase van Spinel Veiligheids-centrum B.V. De verplichting ultimo 2017 is € 960.000.

4.6 Meerjarig investeringsplan

Het Meerjarig investeringsplan (hierna: MJIP) is, conform de begrotingsrichtlijnen 2019 (AB2017/2229), op basis van nieuw vastgesteld beleid volledig geactualiseerd. Hieronder zijn de jaarschijven 2019-2022 van het MJIP weergegeven. Hiervan is jaarschijf 2019 ter besluitvorming en zijn de jaarschijven 2020-2022 ter kennisname.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
adempluchttuostellen	47.200	83.400	55.100	102.300
dienstauto's	91.000	130.000	15.000	33.000
dienstauto (DIR VR)		35.000		
dienstauto (DIR BW)				35.000
piketvoertuig (BVD)	40.000	40.000		56.000
piketvoertuig (HOVD)		56.000		
dienstbussen	126.000	181.000	84.000	42.000
personeel-materieel voertuig		42.000		
ademplucht maskers (gelaatstukken)	45.200	30.290	27.300	
haakarmvoertuig	190.000		570.000	
MDT operationele voorbereiding	140.000			
scooter	26.000	16.000		
tankautospuut midlife update/revisie	141.000		78.000	
tankautospuut nieuw	4.745.000	1.460.000	1.460.000	1.095.000
tankautospuut nieuw bekapping	1.105.000	340.000	340.000	255.000
redvoertuigen		1.500.000		
uitrukkleding (jeugd)		90.000		
duikkleding		45.000		
haakarmbakken		1.550.000	1.150.000	1.150.000
midlife update haakarmbak		175.000		
midlife update redvoertuig				100.000
apparatuur werkplaats veiligheidsvoorzieningen		650.000		
overige grote voertuigen		52.000	135.000	
redvesten		37.000		
Piketvoertuig IM/ROT	25.000			
Piketvoertuig HSIM/CC			25.000	
Piketvoertuig VR ROT			25.000	
Piketvoertuig RCVD-ROL		27.000		
Piketvoertuig GHOR			20.000	
Piketvoertuig IM				20.000
Volkswagen Polo 18-239 (post)		15.000		
Camerasysteem, bediening AV systeem ROT VR-gebouw				55.000
Implementatie financieel systeem (vh Exact)	450.000			
Huistelefooninstallatie/infra		255.000		
Wifi			350.000	
IPads			37.000	
Presentatieschermen/beamers		25.000	25.000	25.000
Mobiele telefoons 2019	72.000			
Vervanging meubilair VR-gebouw		151.000		
Totaal	7.243.400	6.985.690	4.396.400	2.968.300

5 Financiële begroting

Dit hoofdstuk bevat naast het overzicht van de baten en lasten en de reguliere onderwerpen ook een toelichting op wijzigingen in de begroting als gevolg van de BBV-vernieuwing. Daarnaast zal de begroting 2018 voor het eerst de financiële begroting voor het totale programma Veiligheid opnemen door deze louter op concernniveau te presenteren. Om het bestuur inzicht te blijven bieden treft u in bijlage 1 de onderverdeling naar afdelingen binnen de VRZHZ en de onderverdeling naar kostensoorten.

5.1 Overzicht van baten en lasten

De gecompriëerde programmabegroting 2019 voor de VRZHZ bestaat uit het programma Veiligheidsregio.

CONCERNNIVEAU <i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2017			Raming 2018 na wijziging			Raming 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	46.944	49.674	2.730	47.009	47.970	961	50.568	48.600	-1.968
Mutaties reserves	478	794	316	1.017	486	-531	54	2.137	2.083
Gerealiseerd resultaat	47.422	50.468	3.047	48.026	48.456	430	50.621	50.736	115

In bijlage 1 is het overzicht van baten en lasten uitgesplitst per economische categorie.

In bijlage 2 is het overzicht toegevoegd met een uitsplitsing van het programma Veiligheid conform artikel 17 van de BBV.

5.2 Overzicht van de gemeentelijke bijdragen

In onderstaande tabel is de gemeentelijke bijdrage opgenomen.

Gemeente	Bijdrage conform kostenverdeling 2017	Mutaties 2017/2018	Totale gemeentelijke bijdrage 2019	Verdeling in %
Alblasserdam	1.373.525	12.147	1.385.672	3,6
Dordrecht	12.257.928	92.453	12.350.381	27,4
Hendrik-Ido-Ambacht	1.707.818	16.534	1.724.351	4,9
Papendrecht	1.778.975	20.583	1.799.558	6,1
Sliedrecht	1.544.396	16.871	1.561.267	5,0
Zwijndrecht	3.225.228	31.380	3.256.608	9,3
Giessenlanden-Molenwaard	3.663.590	32.055	3.695.645	9,5
Gorinchem	2.725.783	24.632	2.750.415	7,3
Hardinxveld-Giessendam	1.241.411	10.123	1.251.534	3,0
Leerdam-Zederik	2.847.323	23.282	2.870.605	6,9
Hoeksche Waard	6.900.314	57.362	6.957.675	17,0
Totaal	39.266.289	337.421	39.603.710	100,0

De bijdrage in bovenstaande tabel bestaat uit twee componenten. Het grootste gedeelte bestaat uit de bedrage die gebaseerd is op de vastgestelde Begroting 2017. Daarop is de Kostenverdeelsystematiek van toepassing, waartoe op 22-02-2018 is besloten door het Algemeen Bestuur (AB2018/060).

Omdat het om een bevroren situatie per 1-1-2017 gaat en er in de jaren 2017 en 2018 ontwikkelingen zijn geweest zoals gemeld in de Burap's van betreffende jaren, is de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van 1-1-2017 toegenomen. Over de verdeling van deze mutaties zijn aanvullende afspraken gemaakt. Deze worden, conform de in het AB van 22 februari vastgestelde Technische uitwerking kostenverdeelsystematiek (AB2018/062), verdeeld op basis van de september circulaire 2017 gemeentefonds, cluster OOV - sub cluster brandweer. Het effect daarvan is in onderstaande tabel uitgewerkt.

	verdeel- sleutel (in%)	mutaties 2017/2018	mutaties 2019	totaal
Alblasserdam	3,6	-300	12.447	12.147
Dordrecht	27,4	-2.283	94.736	92.453
Hendrik-Ido-Ambacht	4,9	-408	16.942	16.534
Papendrecht	6,1	-508	21.091	20.583
Sliedrecht	5,0	-417	17.288	16.871
Zwijndrecht	9,3	-775	32.155	31.380
Giessenlanden-Molenwaard	9,5	-792	32.847	32.055
Gorinchem	7,3	-608	25.240	24.632
Hardinxveld-Giessendam	3,0	-250	10.373	10.123
Leerdam-Zederik	6,9	-575	23.857	23.282
Hoeksche Waard	17,0	-1.416	58.778	57.362
Totaal	100,0	-8.332	345.753	337.421

5.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten weergegeven.

(x € 1.000)	Realisatie 2017			Raming 2018			Raming 2019		
	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	Saldo
Directie & Bedrijfsv.	-	-	-	-	-	-	600	600	-
BRW	-	-	-	-	-	-	607	607	-
VRC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserveringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-	1.207	1.207	-

In de voorbereiding tot het opstellen van de begroting 2019 is een aankondiging gedaan van de implementatie Informatiegericht werken en de ontwikkelingen veranderende omgeving. In eerdere bestuurlijke besluiten memo's is inhoudelijk ingegaan op deze ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande kosten.

De bijbehorende incidentele kosten zijn in bovenstaand overzicht opgenomen:

- Informatiegericht werken; € 600.000
- Veranderende Omgeving; € 607.000.

5.4 Meerjarenraming 2019-2022

In onderstaande tabel is de meerjarenraming voor het programma veiligheidsregio opgenomen.

CONCERN	Raming 2019			Raming 2020			Raming 2021			Raming 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	50.567	48.600	-1.967	48.484	48.404	-80	48.631	48.362	-269	48.366	48.297	-69
Mutaties reserves	54	2.136	2.082	53	138	85	53	327	274	52	126	74
Gerealiseerd resultaat	50.621	50.736	115	48.537	48.542	5	48.684	48.689	5	48.418	48.423	5

5.5 Uiteenzetting financiële positie

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen de financiering van de VRZHZ weergegeven. Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen 4.3 Financiering.

Omschrijving	01-01-2019	Aflossingen/ afschrijvingen	31-12-2019	Aflossings- verplichting 2020	Rentelast 2019
Onderhandse leningen van					
Binnenlandse Banken en overige financiële instellingen	45.989.496	2.308.680	43.680.816	2.369.244	1.117.274
Gemeenten	2.713.364	57.534	2.655.831	58.914	63.593
Totaal	48.702.860	2.366.214	46.336.647	2.428.158	1.180.867

5.6 Verloop van reserves

Hierna is een overzicht opgenomen van de reserves die per 1 januari 2019 aanwezig zijn bij de VRZHZ, inclusief een toelichting.

2019

Omschrijving	1-1-2019	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	31-12-2019
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	620.678	-	-	-	620.678
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>620.678</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>620.678</i>
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Dekking kapitaallasten	728.728	3.644	-	-138.549	593.823
Reserve egalisatie kosten opleidingen	217.176	-	50.000	-	267.176
Reserve egalisatie kapitaallasten	3.203.215	-	-	-1.997.793	1.205.422
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>4.149.119</i>	<i>3.644</i>	<i>50.000</i>	<i>-2.136.343</i>	<i>2.066.420</i>
Totaal generaal	4.769.798	3.644	50.000	-2.136.343	2.687.099

2020

Omschrijving	1-1-2020	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	44.196
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	620.678	-	-	-	620.678
<i>Totaal algemene reserves</i>	620.678	-	-	-	620.678
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Dekking kapitaallasten	593.823	2.969	-	-137.896	458.896
Reserve egalisatie kosten opleidingen	267.176	-	50.000	-	317.176
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.205.422	-	-	-	1.205.422
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	2.066.420	2.969	50.000	-137.896	1.981.493
Totaal generaal	2.687.099	2.969	50.000	-137.896	2.602.172

2021

Omschrijving	1-1-2021	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	44.561
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	620.678	-	-	-	620.678
<i>Totaal algemene reserves</i>	620.678	-	-	-	620.678
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Dekking kapitaallasten	458.896	2.295	-	-126.345	334.845
Reserve egalisatie kosten opleidingen	317.176	-	50.000	-200.000	167.176
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.205.422	-	-	-	1.205.422
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	1.981.493	2.295	50.000	-326.345	1.707.443
Totaal generaal	2.602.172	2.295	50.000	-326.345	2.328.121

2022

Omschrijving	1-1-2022	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	44.926
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	620.678	-	-	-	620.678
<i>Totaal algemene reserves</i>	620.678	-	-	-	620.678
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Dekking kapitaallasten	334.845	2.343	-	-116.895	220.293
Reserve egalisatie kosten opleidingen	167.176	-	50.000	-	217.176
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.205.422	-	-	-	1.205.422
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	1.707.443	2.343	50.000	-116.895	1.642.891
Totaal generaal	2.328.121	2.343	50.000	-116.895	2.263.569

Algemene reserve

Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene, tegenvallers binnen de VRZHZ en voor het opvangen van risico's.

Bestemmingsreserves

Reserve dekking kapitaallasten

Op grond van de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is deze reserve in 2004 in het leven geroepen. Investerings die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met reserves worden bruto geactiveerd. Het bedrag dat wordt gefinancierd uit een algemene reserve of een subsidie wordt in deze specifieke bestemmingsreserve geboekt. Jaarlijks wordt een bedrag aan afschrijving en rentelasten aan deze reserve onttrokken. Als het ware wordt de reserve over de gehele afschrijvingsduur van de investering verdeeld. Het rentepercentage bespaarde rente is gelijk aan het rentepercentage over de investering. Zo wordt voorkomen dat er budgettaire afwijkingen ontstaan.

Reserve egalisatie kosten opleiden

Voor alle repressieve functies binnen de brandweer is oefenen noodzakelijk. Landelijk zijn er richtlijnen meegegeven over de normering per functie en welke onderdelen beoefend en getraind dienen te worden. Voor de officieren wordt daarom vierjaarlijks een trainingsweek onder realistische omstandigheden georganiseerd. Dit vindt plaats op een oefencentrum dat geschikt is voor het behalen van de beoogde oefendoelen bij complexe inzetten en grootschalig optreden. De piekkosten voor deze periodieke oefeningen voor een bedrag van € 200.000 worden uit de reserve gedekt. Jaarlijks vindt een gelijke dotatie van € 50.000 plaats aan deze reserve vanuit de bestaande budgetten.

Egalisatiereserve kapitaallasten

Uit deze reserve wordt het verschil tussen de werkelijke kapitaallasten en de begrote kapitaallasten gedekt. De begrote kapitaallasten zijn berekend op basis van de systematiek van de gemiddelde kapitaallasten. De systematiek is in 2017 geëvalueerd en besloten werd deze niet te wijzigen. De hoge onttrekking in 2019 is een gevolg van een stapeling van naar 2018 doorgeschoven investeringen waarvan de kapitaallasten in 2019 tot uitdrukking komen.

5.7 Verloop van voorzieningen

Hierna is een overzicht opgenomen van de voorzieningen die per 1 januari 2019 aanwezig zijn bij de VRZHZ. Vervolgens wordt hiervan het verwachte verloop in 2019-2022 gegeven.

Naam:	Voorziening onderhoud VR gebouw			
Einddatum:	geen einddatum			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening voorziening	Onderhoud VR gebouw conform Meerjarenonderhoudsplan 2014-2054. Als gevolg van het AB-besluit 2015/1804/G is het MJOP vanaf 2016 aangepast. De jaarlijkse onttrekkingen zijn gebaseerd op het nieuwe MJOP.			
	2019	2020	2021	2022
Saldo 1/1	161.808	189.190	207.880	229.366
Toevoegingen				
dotatie	42.906	42.906	42.906	42.906
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>42.906</i>	<i>42.906</i>	<i>42.906</i>	<i>42.906</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten conform MJOP	15.524	24.216	21.420	57.316
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>15.524</i>	<i>24.216</i>	<i>21.420</i>	<i>57.316</i>
Saldo 31-12	189.190	207.880	229.366	214.956

Naam:	Voorziening onderhoud gebouwen			
Einddatum:	geen einddatum			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud gebouwen conform Meerjarenonderhoudsplan 2014-2054. De jaarlijkse onttrekkingen zijn gebaseerd op het MJOP.			
	2019	2020	2021	2022
Saldo 1/1	507.804	643.720	512.688	510.079
Toevoegingen				
dotatie	674.510	674.510	674.510	674.510
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>674.510</i>	<i>674.510</i>	<i>674.510</i>	<i>674.510</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten conform MJOP	538.594	764.792	639.204	956.302
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>538.594</i>	<i>764.792</i>	<i>639.204</i>	<i>956.302</i>
Saldo 31-12	643.720	553.438	588.744	306.952

Naam:	Voorziening onderhoud SB/voertuigen			
Einddatum:	31-12-2022			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud voor twee schuimblusvoertuigen die gefinancierd zijn uit het project Spoorzone.			
	2019	2020	2021	2022
Saldo 1/1	85.613	73.613	61.613	49.613
Toevoegingen	-	-	-	-
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten	12.000	12.000	12.000	12.000
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>12.000</i>	<i>12.000</i>	<i>12.000</i>	<i>12.000</i>
Saldo 31-12	73.613	61.613	49.613	37.613

Naam:	Voorziening onderhoud blusboot			
Einddatum:	31-12-2025			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud blusboot			
	2019	2020	2021	2022
Saldo 1/1	160.924	161.998	95.822	95.896
Toevoegingen				
dotatie	27.043	27.043	27.043	27.043
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>27.043</i>	<i>27.043</i>	<i>27.043</i>	<i>27.043</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten	25.969	93.219	26.969	26.969
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>25.969</i>	<i>93.219</i>	<i>26.969</i>	<i>26.969</i>
Saldo 31-12	161.998	95.822	95.896	95.970

Naam:	Voorziening vervanging meubilair			
Einddatum:	geen einddatum			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Vervanging meubilair kazernes.			
	2019	2020	2021	2022
Saldo 1/1	84.230	128.641	173.052	217.463
Toevoegingen				
dotatie	44.411	44.411	44.411	44.411
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>44.411</i>	<i>44.411</i>	<i>44.411</i>	<i>44.411</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten conform MJOP	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Saldo 31-12	128.641	173.052	217.463	261.874

*Toelichting p.m. In 2018 vindt een actualisatie plaats van het huidige vervangingsplan voor het meubilair. De resultaten hiervan zijn ten tijde van het opstellen van de begroting niet bekend.

6 Bijlages

Bijlage 1: Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten (incl. de productgroepen)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2017	Raming na wijziging 2018	Raming 2019	Directie en Bedrijfsv. 2019	BRW 2019	VRC 2019
<u>Lasten</u>						
Salarissen en sociale lasten	24.288	26.101	26.464	3.762	20.492	2.209
Belastingen	281	234	234	171	60	2
Ingeleend personeel	1.029	535	535	228	245	62
Goederen en diensten	13.436	13.216	13.211	5.273	6.737	1.202
Rente	1.366	1.304	1.243	1.243	0	0
Mutaties voorzieningen	756	765	789	762	27	0
Afschrijvingen	3.866	3.297	5.524	1.816	3.651	57
Toegerekende reële/bespaarde rente	1.922	1.481	2.492	2.324	167	1
Overige verrekeningen	0	77	77	77	0	0
Subtotaal lasten	46.944	47.009	50.568	15.656	31.379	3.533
<u>Baten</u>						
Uitgeleend personeel	565	339	339	76	200	62
Overige goederen en diensten	2.334	1.714	1.714	176	1.418	119
Inkomensoverdrachten - Rijk	6.511	5.613	5.613	5.613	0	0
Inkomensoverdrachten - Gemeenten	38.324	38.993	39.604	38.180	1.424	0
Rente	18	0	0	0	0	0
Toegerekende reële/bespaarde rente	1.922	1.311	1.330	1.330	0	0
Subtotaal baten	49.674	47.970	48.600	45.376	3.042	182
GEREALISEERD SALDO VAN BATEN EN LASTEN	2.730	962	-1.968	29.720	-28.337	-3.351
Toevoegingen aan reserves	-478	-1.017	-54	-54	0	0
Onttrekkingen aan reserves	794	486	2.136	2.136	0	0
GEREALISEERD RESULTAAT	3.047	430	115	31.803	-28.337	-3.351

Toelichting:

Als gevolg van ontwikkelingen met betrekking tot optimalisering van de administratie en opvolging van de richtlijnen BBV, zijn de Algemene Middelen onderdeel van productgroep Directie en Bedrijfsvoering geworden. Om die reden vindt er een verschuiving plaats tussen de productgroepen Directie en Bedrijfsvoering en de Brandweer.

Bijlage 2: Programmaplan met overzicht van baten en lasten

Concern	Baten	Lasten	Saldo
Programma veiligheid	47.045	34.854	12.191
Algemene dekkingsmiddelen	1.330	1.247	83
Kosten overhead	224	14.406	-14.182
Vennootschapsbelasting	0	50	-50
Onvoorzien	0	10	-10
Saldo van baten en lasten	48.600	50.568	-1.968
Mutaties reserves	2.136	54	2.083
Resultaat	50.736	50.621	115

Bijlage 3: Overzicht van baten en lasten naar taakveldindeling

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 - Overhead	224	14.406	-14.182
0.5 - Treasury	1.330	1.247	83
0.8 - Overige baten en lasten	43.793	204	43.589
0.9 - Vennootschapsbelasting	0	50	-50
0.10 - Mutaties reserves	2.136	54	2.083
0.11 - Resultaat van de rekening baten / lasten	-115	0	-115
1. Veiligheid			
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	3.252	34.660	-31.408
Totaal	50.621	50.621	0

Bijlage 4: Verplichte beleidsindicatoren

De door de BBV voorgeschreven beleidsindicatoren die relevant zijn voor de VRZHZ treft u hieronder en behoren allen tot taakveld 0. " Bestuur en ondersteuning".

0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	301 fte *
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	279 fte *
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	€ 103,75
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	2,19%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	28,46%

*exclusief vrijwilligers.

Bijlage 5: Gepronosticeerde balans

In onderstaande tabel is conform artikel 20 lid 1 sub b een geprognosticeerde begin- en eindbalans opgenomen van het begrotingsjaar die tenminste de posten bevat om het EMU-saldo te kunnen berekenen.

Omschrijving (x € 1.000)	Realisatie 31-12-2017	Begroting 31-12-2018	Begroting 31-12-2019	Begroting 31-12-2020	Begroting 31-12-2021	Begroting 31-12-2022
Activa						
Vaste activa						
Materiële vaste activa	68.249	77.338	78.083	74.871	67.715	62.586
Financiële vaste activa						
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	18	18	18	18	18	18
Leningen aan deelnemingen	1.450	1.100	850	600	480	360
Vlottende activa						
Vorraden	40	31	34	35	33	34
Overige vlottende activa	1.203	2.153	1.979	1.778	1.970	1.909
Liquide middelen	199	194	206	200	200	202
Totaal Activa	71.160	80.834	81.170	77.503	70.417	65.109
Passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	621	621	621	621	621	621
Bestemmingsreserves	3.618	4.149	2.066	1.982	1.708	1.708
Resultaat voor bestemming	3.047	0	0	0	0	0
Vorzieningen	1.078	1.318	1.197	1.051	1.102	1.005
Langlopende schulden	51.009	48.703	46.337	43.908	41.417	38.860
Vlottende passiva	11.788	26.044	30.949	29.941	25.569	22.917
Totaal Passiva	71.160	80.834	81.170	77.503	70.417	65.109

Bijlage 6: Risico's

1. Langdurige calamiteit (I)				
Omschrijving	Een langdurige calamiteit vergt langdurige inzet van de crisisorganisatie. Inzet van medewerkers van partners in de crisisorganisatie VRZHZ wordt vergoed. Daarnaast vergt een dergelijke calamiteit gelet op de maatschappelijke impact en de noodzaak tot zorgvuldige evaluatie, waaronder het begeleiden van onderzoeksactiviteiten door inspecties en de Onderzoeksraad, externe ondersteuning en inzet van mensen en middelen. De ervaring met o.a. het incident Chemie-Pack is aanleiding voor dit risico.			
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Dekking vindt plaats uit algemene reserve.			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 1.000.000	33%	Hoog (20%)	Incidenteel	€ 66.000

2. Regionale meldkamers (S)				
Omschrijving	<p>Door landelijke bezuinigingsmaatregelen worden de meldkamers van ZHZ en Rotterdam-Rijnmond samengevoegd (als onderdeel van de vorming van de landelijke meldkamerorganisatie LMO), waarbij gekozen is voor Rotterdam als locatie. Dit heeft de volgende risico's voor de VRZHZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een belangrijke onzekere factor op financieel gebied is de onduidelijkheid op welke wijze de financiering na overgang naar de Landelijk Meldkamer Organisatie (LMO) er uit zal komen te zien. Het ministerie van J&V stelt een afroaming van de BDUR gelden voor als financiële dekking voor de LMO. Hoe groot deze uitname wordt en wat daarvan de consequenties zijn voor de betrokken gemeenten zullen zijn is op dit moment niet aan te geven. - Mogelijk hogere kosten ICT door jaarlijkse bijdrage landelijke ICT. Op dit moment is nog niet bekend welke financiële gevolgen de aansluiting op de landelijke ICT-faciliteit van politie/LMO zal hebben. Het is nog niet bekend hoe groot de regionale investering in ICT nog zal zijn, noch welke bijdrage voor de aansluiting op de landelijke faciliteit zal moeten worden betaald. Dit brengt het risico met zich mee dat de kosten voor ICT hoger uit zullen vallen dan nu voorzien. Weliswaar heeft de minister van J&V een garantie afgegeven dat het aansluiten op de landelijke ICT-faciliteit voor Rotterdam geen hogere kosten met zich mee mag brengen, maar het is de vraag of deze stand houdt. - De heroriëntatie van de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO), het resultaat van de Gateway Review naar de LMO en de voortgang van het proces, heeft onder meer geleid tot aanpassing van het tempo van de realisatie van één landelijke meldkamerorganisatie. Uitgangspunt was dat de nieuwe GMC op het moment van ingebruikname, of kort daarna, zou worden overgedragen aan de LMO. Inmiddels is duidelijk dat die overdracht in ieder geval niet vóór 2020 zal plaatsvinden. De heroriëntatie heeft geen invloed op het tijdstip van ingebruikname van de nieuwe meldkamer. <p>Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft in 2016 opdracht gegeven om te onderzoeken of de besparingen en het daarbij behorende tijdsplan zoals opgenomen in het Transitieakkoord (2013) realistisch zijn. In het regeerakkoord Rutte III zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om de eerdere beoogde taakstelling op te heffen. Hiervoor is landelijk €17 mln. beschikbaar. Hiermee komt de beoogde taakstelling te vervallen.</p>			
Beheersingsmaatregel	Maximale invloed uitoefenen via de bestaande overlegstructuren op de voorgenomen uitname uit het BDUR. Goede sturing vanuit de projectorganisatie op de overgang vanuit Dordrecht naar Rotterdam.			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 300.000	50%	Hoog (20%)	Structureel	€ 120.000

3. Garantstelling en risico's leningen oefenterrein (I)				
Omschrijving	De VRZHZ staat garant voor de lening die de ZHZ Investerings B.V. (per 8 januari 2016 Spinel Veiligheidscentrum B.V.) in 2006 heeft afgesloten bij de BNG. De lening (met een totaalwaarde van € 6, 9 mln. en een stand per 1 januari 2017 van € 3,05 mln.) is aangetrokken voor de bouw van een multidisciplinair opleidings- en oefenterrein op het industrieterrein Dordtse Kil III in Dordrecht. Tevens zijn andere garantstellingen aangegaan en heeft de VRZHZ leningen verstrekt, teneinde de liquiditeitspositie te verbeteren. De totale risicowaarde bedraagt per 1 januari 2018: € 4,5 mln. Het financieel risico is gelegen in het maken van aanspraak van BNG Bank op de garantstelling van de VRZHZ in de lening aan Spinel Veiligheidscentrum B.V. Mede gezien de nauwe (bestuurlijke) relatie tussen de B.V. en de VRZHZ is het voor de VRZHZ mogelijk tijdig in te grijpen bij mogelijke financiële risico's in de bedrijfsvoering. Daarnaast is door de positieve exploitatieresultaten over 2016 en 2017, de verbeterde liquiditeitspositie en de punctualiteit van betaling door Spinel het risico naar beneden bijgesteld.			
Beheersingsmaatregel	De VRZHZ heeft de volgende beheersmaatregelen getroffen: <ol style="list-style-type: none"> 1. dienstverleningsovereenkomst gesloten tussen Spinel Veiligheidscentrum B.V. en de VRZHZ voor uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken, waaronder financieel advies en treasurybeheer; 2. regulier management- en directieoverleg is gepland, met een vaste agenda met daarop minimaal de operationele en financiële prestaties en forecast, ter voorbereiding op de vergaderingen van de Raad van Commissarissen. 			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 4.500.000	5%	Hoog (20%)	Incidenteel	€ 45.000

4. Opkomsttijden / operationele dekking (S)				
Omschrijving	De regio Zuid-Holland Zuid maakt gebruik van de mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de genoemde opkomsttijden in de Wet Veiligheidsregio's. Het risico is dat niet voldaan wordt aan het gestelde rondom het bestuurlijk gemotiveerd afwijken. Met name in de dagsituatie staat de operationele dekking onder druk bij een aantal posten waardoor niet voldaan wordt aan de opkomsttijden. Beide situaties zouden kunnen leiden tot eventuele schadeclaims.			
Beheersingsmaatregel	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke en ambtelijke beïnvloeding; • Opleiding en werving van personeel; • Werken met kleinere bezetting; • Aangepaste alarmering en uitrukprocedures. 			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€4.000.000	5%	Midden (10%)	Structureel	€ 80.000

5. Brandweeronderwijs (S)				
Omschrijving	De impact voor de "eigen" opleidingsschool als gevolg van het centraliseren brandweeronderwijs en uitkomsten van de landelijke audit in 2018 e.v. Bij het niet voldoen aan de deze audit mogen wij zelf geen brandweeronderwijs meer geven en volgt er onvermijdelijke outsourcing. Dit leidt tot daling van inkomsten waardoor loonkosten van vast personeel financieel ongedekt zijn.			
Beheersingsmaatregel	In 2017 en 2018 worden binnen het samenwerkingsverband West 4 de verbeterpunten van de eerste audit opgepakt en aangepast in de organisatie van de leergangen.			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€600.000	30%	Laag (5%)	Structureel	€ 36.000

6. Friciekosten uittreding Leerdam en Zederik (I)				
Omschrijving	Per 1/1/2019 treden de gemeenten Leerdam en Zederik uit de VRZHZ, vanwege de fusie met de gemeente Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. De provinciegrens wordt gewijzigd en het werkgebied van Leerdam en Zederik wordt ondergebracht in de provincie Utrecht (wetsvoorstel 34824) en daarom in de Veiligheidsregio Utrecht. Het bestuurlijke uitgangspunt hierbij is er geen sprake is van ongedekte achterblijvende kosten en een kostenneutraal project. Het wetsvoorstel geeft hiertoe geen garantie. Bij handhaving van het wetsvoorstel blijft een risico op (gedeeltelijke) ongedekte lasten. Deze resulteren dan in een bezuinigingsopgave en/of verhoging van de bijdrage van de achtergebleven deelnemende gemeenten.			
Beheersingsmaatregel	Om het risico te beheersen wordt allereerst getracht (via een zienswijze bij de vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer) het wetsvoorstel zo aan te passen dat de financiële effecten gemitigeerd worden. Ten tweede wordt, in samenspraak met de Veiligheidsregio Utrecht en de BVO Vijfheerenlanden, alles in het werk gesteld om de kosten zo laag mogelijk te houden.			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€6.600.000	25%	(Hoog) 20%	Incidenteel	€330.000

7. Inkomsten OMS (S)				
Omschrijving	Onderzoek heeft uitgewezen dat het huidige OMS stelsel niet in stand kan blijven. De belangrijkste onzekerheid is of de VRZHZ gedurende de looptijd van de overeenkomst met KPN (tot 21 januari 2021) ook de markt al vrij mag/kan geven en wat daar de gevolgen van zijn.			
Beheersingsmaatregel	Middels het opstellen van een impactanalyse en het adressering in de begrotingen 2017 t/m 2020 wordt dit financieel risico beheerst.			
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Structureel/ Incidenteel	Benodigd weerstandsvermogen
€300.000	Gemiddeld (25%)	Laag (5%)	Structureel	15.000